

de paraules, però de sentiments ^{enorme} ~~profund~~ i profund ^{amb una} ~~altura~~ ^{profunditat}
com fua i profunda era la seva mística. Aici
se'l van conèixer a l'Orfeó Català i a l'Òrfeó Municipal de Lleida de
noua memòria.

~~Nascut a Barcelona (?)~~

Antoni Nicolau nasqué a Barcelona el 8 de juny de 1858. El seu
mare de piano fou ~~profe~~ f. Bla Pujol, el pare, Rodem diu, de
l'escola pianística Barcelona, que fou un desitjable afu-
pitat el 'apert instrument ho prova el fet que en
començant a tocar pel repertori de Nicolau prou el
seu primer. El seu mestre d'Harmonia i Composició al Conservatori
del Liceu, fou el llavors ^{molt reputat} prof. Gabriel Balart

ba major glòria ^{don de les seues} del mestre Nicolau. fou haver creat
el palmar coral català. ^{en} ~~baquet~~, però apareix a la producció
del mestre a ^{en la manera fàcil} ~~les danses~~ de la seva tasca de compositor.

ba gènere del compositor anterior a aquella creació pot
ser remunta de la manera següent:

Nicolau canvia a l'Orfeó Català, el seu pare canvia i fua
municipal en el la seva canera musical, canegué a Nicolau

segons ens havia manifestat (i si la memòria ³
no ens falla) en la llavor anomenada "Lliga de
Catalunya", els dos homes intimaren i l'illet
més jove que ell, li feu conèixer o al menys l'è-
peronà a conèixer el nostre pesor de
música popular, que fou de tal manera
amimilat per Nicolau que el convertí en pròpiament
propia ~~seu~~ i transformat per la seva pers-
onalitat indiscutible contribuï a bastir
el monument perenne que constituïa
l'obra coral de Nicolau "a capella".

La feien del compositor anterior a ^{aquesta} ~~aquesta~~ ^{heaven}
estrictament coral pot quedar resumida de
la ^{manera} següent: A l'edat de 20 anys ja com-
pençà l'òpera "Constança", la nostra diputació

pennona llavors el mestre per una ampliació
d'estudis a l'estranger. Es troballa doncs a
Paris on escriu el seu poema home-sinfonia
"El triomf de Venus" (1882) que fou executat amb
exit extraordinari a la capital francesa.
Seguí la composició de la llegenda britànica
"Penora", també per a chor i orquestra (que més
tard hauria d'interpretar l'Orfeo Català i tota
la direcció de l'autor), i també del poema
simfònic "Spes" ~~escrit~~ que s'interpretà
a Boston i mes tard als concerts simfònics
de Barcelona que dirigí l'autor.
Això ens porta a parlar de ^{l'importantissim} l'aspecte del mestre
com a director d'orquestra ja que ell mateix fa que a ell

den Barcelona la seva podriem dir la (5)
seva educació rítmica. Nosaltres no hem
per la nostra edat no hem tingut la
sort de veure dirigir, enc que per una sola vegada,
a l'il·lustre mestre. ~~Ha~~ Havem però sentit a pa-
lar-ne a mestres il·lustres que n'han estat testimo-
nis. ~~De~~ D'ells havem tret la conclusió de que Nicolau
era un gran director, malgrat els seus detractors
sistemàtics: "ichentists" sistemàtics que sempre
malament, tan han abundat a
la nostra terra. Mafiosament encara
gran extracte ~~que~~ els dardells van dirigit
a un veritable valor. Els trets de la seva
personalitat com a director d'orquestra encara

una gran sobrietat ^{cunda a} ~~per~~ amb una gran sinceritat (6)
i profunditat en sempre. Recordem ~~no~~ haver
est a més d'una personalitat, per exemple,
que l'audició de la "Causaparra" del "París"
representa ~~podria~~ tota la suma de "Nicola"
produiria un impacte difícil d'oblidar i
no comparable a cap audició similar.

Re nostre gran mèrit organitzat ^{dunq} en la Zuercher de 1886
la primera tanda de concerts simfònics al bicen, el resultat
financer ~~del~~ de la qual tingué molt que desitjar.

La "Societat Catalana de concerts confia
al ditte. La direcció artística dels seus concerts simfò-
nics. D'aquesta faula s'organitzaren les temporades del
Teatre als desapareguts Teatre Liric (any 92:93), i

"Principal" (any 93). En els programes llars figuraven²
ja moltes pàgines de Wagner (des de l'any 1880 del primer)
Siegfried Schill i preludis de Tannhäuser i Les Nibelunges, variacions
simfonies o obertures de Beethoven. Schumann,
Weber i Mendelssohn.

Apart d'això també altres tandes de concerts en
1900 i 1901 els matinals al Navegator i Eldorado
i altres tandes de concerts al Liceu i al Teatre, una
d'elles (Març de 1896) dedicada principalment a l'obra
d'ells dels papaments més importants de la
Tetralogia wagneriana amb la col·laboració
d'excel·lents solistes.

En les sèries de 1900 i 1901 hi va haver de manera
premerent l'Orfeo Català ja s'afegia amb
sempre d'obres "a capella" ja amb obres simfoniques.

co-cronals entre les finals volemenyatalar (8)
primera audició a Barcelona de la Novena Simfonia de
Beethoven (30 de Març de 1900) i del Requiem de Berlioz
i "Homenaje a Nicolai" ^{interpretación} de la "Coronación del Graal"
a més de nous ~~audicions~~ ^{audicions} de la "Coronación del Graal"
vaquienana. En mil nou cents, ~~fora~~ donada a més
per primera vegada a la nostra ciutat l'audició
completa ~~l'audició~~ completa de les nou simfo-
nies del geni Bonn ^{es en la sèrie de 1901 la}
presència de R. Strauss ^{qui presenta Nicolai} per primera vegada ^{de nou} li donà
un relleu extraordinari. Strauss dirigí variis simfo-
sinfònics sens entre ells la "Vida d'heroe". També
fou l'honor de dirigir a l'Orfeó Català el seu
voluntat coral a 16 veus "Cap al vespre".
i d'ací ve l'admonició que Strauss sentia per l'Orfeó
coral de ~~deu~~ ^{deu} ~~deu~~ dita entitat coral i
pel seu mateix ~~fou a l'extrem com~~ ^{que amb} fins
que amb el dia a presentar-la en l'apèndix

del Tractat d'Instrumentals de Berlioz, com l'ex (9)
més cèlebre dels Chors "a capella" existents. I encara
quan s'andica del cèlebre "Simfonia" "poema a 6 veus" del mestre Berlioz, R. Strauss ha
amb l'expressió "admirable" amb aquest motiu una "excepció" dels millors que s'han
Volem fer constar que Nicolau en els seus concerts
d'Orquestra fou un ferm propagador de la juve-
nio d'Orquestra dels nostres compositors. A més
de les seves obres, donà a conèixer per exem-
ple puntes andicans de Pedrell, Morera,
Millet-etc. -

els nostres grans pianistes Albéniz, Malats
i Vidiella ~~col·laboren~~ col·laboren i col·laboren per col·laboren.
dor en els seus concerts amb l'Orquestra al mestre
Nicolau, qui també s'especialitza en la música
Teatral com ho demostra per exemple al
Desaparegut Teatre Principal en la temporada
da d'Opera francesa de 1891
seixem pel final d'aquest article el co

mentant a la producció coral del Mestre, ⁽¹⁰⁾
realment definitiva. ~~No obstant~~ ^{tanmateix} daren
ara constància de l'edició a Madrid en 1887
de l'òpera còmica en tres actes "Un rapto" i en 1895
de "Corazon de fuego" al nostre Ti'voli. Dacel·lebre
"Danza amakota" tan esculada per les nostres orquestes
i Banda Municipal, és un fragment de la dita
producció

Nicolau visqué de manera continuada a Barcelona
des de 1890, i exercirà la càtedra d'Harmonia i
Composició del nostre Conservatori del Reial
Es aplest el primer càrrec oficial (almenys nominal)
no en coneixem cap d'anterior) que se li atorga.
Creiem que fou allí on tingué per desitjable l'involuntat
Mestre ~~fou~~ de figurar ~~que sempre el venerà.~~
En 1896 l'ajuntament de la nostra ciutat li confia

la direcció ^{incargant-hi} de la nostra "Escola Municipal"
de Música. És en aquesta acurament que lluís Millet
entra en la dita corporació com a professor. A
circumstància que ~~estrenge~~ ^{estrenge} va estrenguer molt
més encara els contactes entre Nicolau i el director
de l'Orfeó Català.

Finíu primu l'espai limitat com ens abellim
parlar extensament de la tasca de Nicolau com
orientador i pedagog. ~~(enllaç)~~ ^(enllaç) també amb l'Escola el
Merle ~~desempen~~ tingué al seu càrrec la catèdre
d'harmonia i composició per un temps determinat
~~entre~~ Trenta quatre anys d'una aquesta modalitat
del seu mestatge, car fou publicat en 1930. És
enorme la tasca de dit organisme durant el dit
període. ^{major part de} la flor i nata dels músics ~~que més sobresortint~~

de Barcelona (professor instrumentista, compositor: 12
tots) ha writ d'allí. No citarem noms per no
caure en omisions.

Festes de Catalunya
1902.

En el transcurs ^{d'anys} dels anys de direcció Nicolau organitzà:
(especialment en la seva primera època) en el desapare-
gut Palau de Belles Arts situat prop de l'antiga
Escola i llocant també al Parc, audicions amb els
elements més aprofitats del centre docent, l'Orfeó
Català i la Banda Municipal. Allí la nostra cor-
^{amb prou nombre d'altres elements de l'Escola}
poració hi estrenà "Cant elegiac a la memòria
del Dr Robert" (any 1907) i "Fenis als nois" (1902)
i la nostra Banda Municipal acollí l'organització
ensebeí Daniel professor de l'Escola el cèlebre

"Mestre Al·legori" magnífica composició¹³
que el mestre Joan Samartí qualificava
de veritable tractat d'instrumentació
per a Banda.

Ja havem dit que el mestre Lluís Millet inculcà
a ~~el~~ en amic Nicolau l'amor per la nostra can-
ció popular. El germen es filtrà en ella sentit mu-
sical ~~del~~ de l'autor de "Captant" i es transformà
en instància pròpia. Hauria^{doncs} que per virtut de
la nostra cançó el geni de Nicolau crea la
seua obra definitiva i indiscutible i la crea plausant
en l'instrument que l'havia de donar a conèixer
l'"Orfeo Català", que com ell crea i ~~espera~~ en els
materiais postulats elunta per ells i els puja
en ells.

Després de l'"Himne del poeta" ^{composició} 14
~~patric circumstancial~~ esmenat a Mallorca el
 22 de Maig de 1899, ve' dintre el mateix any l'estima
 de la mort de l'escolà "el poema més ^{conegut} popular
 de Nicolau que feu exclamar a un notable
 crític francès que era un dels ~~poemes~~ quadres
 musicals més deliciosos que mai haguéssim
 existit. Verdaguer xirà de d'ara el poeta preferit
 de Nicolau per la seva cançó ^{per la seva perfecció formal}
 de "Després de l'últim" ^{el més bonic}
 després en 1901 l'"Orfeo Català" eterna al
 Teatre de Vaucluse "de llarg de dir" sobre la poesia
 d'Adrià Juncà. És aquesta ~~una glosa~~, una glosa ^{veritable}
 primer la primera glosa, però en tot cas una glosa veri-
 table de la nostra cançó popular. Si la nostra can-
 çó popular no en fosta cançó, no hauria en

Mas an acaba la ~~cara i de~~ ¹⁵ conclusa i comença l'additament del mestre. La forma és perfecta i la bitonalitat de la reexpressió de la melodia, tan superbament sentida, li dona un encís inoblidable.

un encís inol·lidable.
En 1902^a el Mestral llatin una idil·li mistic
deliciós per a chor d'homens! "Entre flors" verta-
guençà. Es podrien dir estant es podrien dir
un intermezzo de delicadesa meravellosa que precedeix
de pocs mesos al portento "Si vendres Sant" sempre
novo que marca una fita en l'història de la música
familiara. Conculent ^{conculent} a ~~(per)~~ a per a dos chors polifònics
un chor popular i un quartet de solistes vocals, llenguatge
volre llatina i verdagueriana a la vegada
en els seus moments culminants de grandiositat profunda
i avaluatícia i altre de tendresa demorada del sentiment humà.

^{amb rancs i excipiens}
vells ~~fossils~~ ^{en} un gran quartet de corda, ben coordinat - (17)
-cio es magistral; el ~~perfum~~ ^{perfum} que d'ella ^{resala} ^{la guix}
"Terera" ^{"(Verdaderament)"} es com ^{en} el meu pare, hi ha un recordo
"un idil·li místic deliciós" en el que la melodia
del nostre "Estudiant de Vich" ~~se~~ ^{transforma} en
veritable èxtasi.

I ambien al 18 de Desembre de 1909 en que
l'O.C. dona a la llum pública el poema coral nicola
més extens "Captant" (Verdaderament). El mateix mestre
comptava que era l'obra que l'havia fet
vibrar més en escriure-la. El desmentit
ment en efecte es de una mestre. Dubitem que
hi pogués haver una obra coral "a capella" més existia
més cordial. ^{Y com la humilitat i la desmunió}
^(amb needa i un impetament en el nostre dir)
popular li dona aroma, aquest ~~nectar~~ ^{nectar} tan ~~un~~
~~pluat en els~~ ^{fertilitzant}! Y amb quina

esculpa candorositat simbolitzen els ^{hois} (18)
l'Infant diví cercant aliment iurada en
"!!" braços dels seus pares!

Havien de passar més de cinc anys abans que
el mestre escrivís la seva important producció
per a veus d'home "Capte" La mort del
soldat ⁽¹⁹¹⁰⁾ sobre la poesia del nostre Angel Guimerà

Seu perfeccionisme la maliciosa de Kempel / però
l'esperit es diferent: Aspre, ~~realista~~ real
però igualment canciós. No és afesta unacom-
ponició que s'hagi prodigat. Paper andreu
i un donat d'ella, però conferència que
ens tenta la seva rememoració.

A partir de 1925 el mestre
entre els anys 25 26 i 30. Nicolau com un colofó

19
a la seva immortal "la Mort de l'escala" ^{estiu}
unes petites ^{i humils} composicions ~~per~~ però expressives i compun-
cions ^{de gran} que després, juntament amb la pre-
harem anomenat formen el que hem anomenat
Cicle Manxentí. La primera d'elles és la salve
Regina que dedica al colomar de la llum de San
de l'escritura és diu l'escala: a l'escala amb
la melodia gregoriana i la part figurada és
basta una sèrie de la mort de l'escala, la segona
Canto de la és Canto dels escalaments per a un cor d'infants
i orquestra és una melodia d'infinitat, Canto d'la
Moreneta és una flonxa melòdica de la salve pròpia
Cantada a l'unió per les vides femenines té una
gràcia ^{vergonosa} alada. Canto del pelegrí és un bell
chor d'home a quatre veus la ~~totalitat~~ podria dir tornada

del qual es una veritable treballa de fendera. ^{Lo}
En la canço dels llauradors ^{don d'hom un moment amb l'altre} (un canto havia com
"Canto dels ufadors") el mestre modifica per voluntat
de la nova idea la lletra del poeta.
Per exemple la "Canço de la Rosa" és un dels més
perfectes models de poesia melòdica. ^{melòdica} Comenta d'altre
a l'innuï produir un ^{inducir} ~~gran~~ efecte. En tot el Eixle
el tema de la l'al·luni al tema de la "Salve"
és constant.

Alguna altra obra ^{melòdica} coral produir el
mestre Apicalan ^{melòdica} que no a la qual no fem menys
per no allargar massa aquest article. Valen però
per at ^{melòdica} ~~al·luni~~ als innumerable exercicis escrits
pel mestre especialment per ~~els~~ examen de
les claus de l'antiga Escola Municipal.

vell Cabrés"), Amador Vives (Jordi Faller?)
i paratges) a Bergles (El Camí de l'era)
Joan Manó (amb les seves laborioses flors que
En "El petit Mandut" ¹/₂ l'ema i van ^{solució} ^{el camí} ^{un} ^{en} ^{la} ^{escorça}
l'ema burlera, amb encara no dita ^{es} para a la da-
vanera de tot el compositor contemporani de l'ema
choral etc etc. Encara que modestament
l'amb ^{una de les seves bones} he intentat seguir el camí tractat -
amb la Religió, "Chora" afar. L'it. l. 1
duran un dit
+ com important
preludi a casa nostra

Seria interessant per acabar aquest
article ~~per~~ comentar els Parlaments
presidencials de Nicolau a les títols 11-12

de la Clínica Calalana" d'apuntar que (22)
l'Orpo Calala que ell presidi així com
l'anunci dels seus quatre articles podria
"Per al nostre present" publicats després
de la seva mort. Sense aquest estudi en
que fos breu i / quedaven incomplets
els fets de la seva personalitat. Volem
un altre dia ho intentem en altres
materiales el·lòc i en altres més especia-
litzat.

José M. Millet

jubilació : juny 1930.
març 26 Febrer 1933.

4
Apriments per
article Nicolau
a "Revista del Orfeó"

Estrenes per "Orfeó Català"

himne del Pueta (Març 22 Març 1899)

La mort de l'escala (Teatre de l'Orfeó 1899)

La dona de l'Orfeó (28 Juliol 1901)

Què és l'Orfeó (13 Juliol 1902)

Cant d'elogi a la Memòria de Robert (16 Nov 1902)

Per a l'Orfeó (21 Des 1902)

Capitulum (18 Desembre 1904)

La mort del soldat (8 Gener 1910)

La dona d'Arad (Del material
que l'Orfeó té)

El març

Salve Refugi (1925) : al Columnar de l'Orfeó

Cançons dels orfeons : primera 6 Desembre 1925

Falla El
març
de l'Orfeó

Concerts i robats, amb direcció orquestra entre
ells priamtes Alcega, Vidiella, Malato. 3

Director Temporada Opera panera al Princip amb
Mireille de Jourd (1891) i preparació orquestra / "representa-
tions" al Liceu per Smp. Colombr.

Critiques adreces.

1887: estrena a Madrid l'òpera "Un rapto" / en la qual
molt
dopos

1895: Corazon de poble al Tivoli

1890: s'instal·la definitivament a Barcelona, abans fu-
duns. Envolta càtedra Harmonia i Composició al Conservatori
del Liceu.

Relacion Nicolau Orfeo. Primera composició "Himne
del Poeta" (22 març 1899) per veure després - ha estat establert
l'època a l'història de la Composició musical)

(Leric 92:93; Principal 93): Moltes pàgines de Wagner (Contra-
soprano - Preludi Fingering: Meier - Fingering - Zöll
vanes, imprints ^{allegretto} Beethoven. Schumann. Weber: Mendelssohn
Materials Vancatz: Eldorado. Vancatz Liric
Liric una d'elles (Març 1896 - Eldorado a d'Anell
del Nibelung, fragments més importants amb col·laboració dels
artistes vocals)

També 1900: 1901 col·labora activament l'O.C.: 19a cantada
Sonera (30 Març 1900) (1er Regimen Berling: repel·li
Contra-soprano. En el 1er any totes les imprints de Beethoven
per la repel·li. En la 2a cantada (1901?) Presentia R. Shuman
que dirigeix poemes, imprints King: "Cap al vestit". També Orfe
cantà Henon

després amb cantants catalans
setembre 1896: Direcció Escola Municipal. Falsament Palau Reial
amb un imprints per Orfe: decidibles (2a cantada Henon al despatx
"Cant elegiac Unionista" Dr. Robert i fins al cor)

Nicolau (Salvat)

Director Orquestra - Compositor - Pedagog

articles
Lluís Millet (juny 25 març, setembre 1930, octubre 31)
Pujol (juny 1925)

Naixé 8 juny 1858. Des'arribé de Joan B. Pujol. En un

començament organitzat per aquest granpa el 1er Preludi.

Hem. i 'Composició': fabul·la Balart (C. d'iclen)

Genesi del compositor poble amb obres, uns autèntics, uns
poemes corals. A l'edat 20 anys òpera Constança.

Premi Diputació Ampliació estudis estranger. París: allí
escripí 'El triomf de Venus' (1882). Crítica feroç. Seguint
Helen i poema romàntic "Spes" executat a Boston.

1886: Organitzat a la Duquesa al lloc 1ª banda Concerts (obres:
1er parafat pl 105) Remetat econòmic deplorables
de l'ensenyament drecerò artístic: Stat Catalana de Concerts

Cores (D.S.) 1966

Article Nicolau

Contestes a Schmidt. Valls de l'Harve, Felix.
Tourents de la Ràbia. Bant.

Plans antics.

Concert Universitat (Telefonar a Camera).

Keller - Jales tes.

ANTONI NICOLAU

(1858-1933)

El nom gloriós d'Antoni Nicolau desperta en tots els qui l'hem conegut en vida o tenen coneixement de la seva obra de múltiples facetes (creador insuperat del nostre poema coral, educador musical per excel·lència del nostre poble, director d'orquestra, pedagog d'una honradesa insobornable), una admiració realment extraordinària. Els qui l'hem conegut des de la nostra edat més tendra, els qui, en certa manera, hem viscut sota la sana influència del seu alt guiatge, i som realment conscients encara, gràcies a Déu, conservem per a ell, a més d'aquesta admiració a què hem fet referència, una veneració doblement fonamentada.

Alta estatura, barba i patilles abundoses que sovint eren recargolades per les seves mans llargarudes; de mirada serena que a voltes semblava lleument encantada; potser eixut de paraules, però de sentiments finíssims i profunds ensem, com fina i profunda era la seva música. Així el vaig conèixer a l'Orfeó Català i a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, de gloriosa memòria.

Antoni Nicolau nasqué a Barcelona el 8 de Juny de 1858. El seu mestre de piano fou Joan Bta. Pujol, el pare, podríem dir, de l'escola pianística catalana. Que el nostre mestre fou un deixeble aprofitat d'aquest instrument ho prova el fet que en un concurs organitzat per Pujol, Nicolau guanyà el Primer premi. El seu mestre d'harmonia i composició al "Conservatorio del Liceo" fou el llavors molt reputat professor Gabriel Balart.

Una de les majors, potser la major glòria del mestre Nicolau fou la d'haver creat el poema coral català. Aquest, però, apareix en la seva producció en la darrera fase de la tasca del compositor.

Lluís Millet, el meu pare carnal i guia principal en la meua carrera musical, conegué Nicolau, segons ell havia manifestat, si la memòria no em falla, en la llavors anomenada "Lliga de Catalunya". Els dos homes intimaren, i Millet, quasi una desena d'anys més jove que Nicolau, li féu conèixer o almenys l'esperonà a conèixer el nostre tresor de música popular, que fou de tal manera assimilat per ell, que el convertí en substància pròpia, i transformat per la seva personalitat indiscutible, contribuí a bastir el monument perenne que constitueix la seva obra coral "a capella".

La gènesi del compositor anterior a aquesta creació estrictament coral pot quedar resumida de la faiso següent: a l'edat de vint anys, ja escriví l'òpera "Constanza". La nostra Diputació pensionà llavors el joveníssim mestre per tal d'ampliar els seus estudis a l'estranger. Es traslladà, doncs, a París, on escrigué el seu poema coral-simfònic "El triomf de Venus" (1882) que fou executat amb èxit extraordinari a la mateixa capital francesa. Seguí la composició de la llegenda bretona "Hénora" per a cor, solistes i orquestra (que més tard havia d'interpretar l'Orfeó Català), i també del poema simfònic "Spes" que s'interpretà a Boston i més tard als concerts simfònics de Barcelona. Ambdues obres foren dirigides per llur autor.

Això ens porta a parlar de l'importantíssim aspecte del Mestre com a Director d'orquestra, ja que a ell deu Barcelona la seva educació simfònica. Nosaltres, per la nostra edat, no hem tingut la sort de veure dirigir, encara que fos una sola vegada, l'il·lustre Mestre. N'hem, però, sentit parlar a mestres també il·lustres que n'han estat testimonis. D'ells hem tret la conclusió que Nicolau fou un gran director, malgrat els seus detractors i "rebentistes" sistemàtics, que sempre, malauradament, tant abunden a la nostra terra, majorment encara quan els dardells van dirigits a un veritable valor.

Els trets de la personalitat de Nicolau com a Director d'or-

questra eren una gran sobrietat unida a una gran sinceritat i profunditat ensems. Recordem haver òit explicar, per exemple, que l'audició de la "Consagració del Graal" del Parsifal wagnerià produïa un impacte difícil d'oblidar i no comparable a cap audició similar.

El nostre gran músic organitzà i dirigí en la Quaresma del 1886 la primera tanda de Concerts simfònics al Liceu, el resultat financer de la qual deixà molt que desitjar. Anys després, la "Societat Catalana de Concerts" confià al mestre la direcció artística dels seus concerts simfònics. D'aquesta faisó s'organitzaren les temporades als desapareguts Teatre Líric (anys 1892 i 1893), i al "Principal" (1893). En els programes llurs figuraven ja moltes pàgines de Wagner ("Consagració del Graal", "Idil.li de Siegfried", preludis del "Tristany" i dels "Mestres"); diverses simfonies o altres obres de Beethoven, Schumann, Weber i Mendelssohn.

Apuntem també els matinals al Novetats i a Eldorado i novetandes de concerts al Liceu, una d'elles (Març del 1896) dedicada principalment a l'audició dels fragments més importants de la Tetralogia wagneriana amb la col.laboració d'excel.lents solistes.

En les sèries de 1900 i 1901 hi prengué part de manera preeminent l'Orfeó Català ja amb parts senceres d'obres "a capella", ja amb obres simfòniqo-corals entre les quals volem assenyalar la primera audició a Barcelona de la "Novena Simfonia" de Beethoven (30 de Març de 1900) i del "Requiem" de Berlioz, "Hénora" de Nicolau, a més de noves interpretacions de la "Consagració del Graal". En 1900 fou donada, a més, per primera vegada a la nostra ciutat, l'audició completa de les nou Simfonies del geni de Bonn. I en la sèrie de 1901 la presència de Richard Strauss, que presentà Nicolau per primera vegada al nostre públic, li donà un relleu extraordinari. El gran mestre alemany dirigí diversos poe-

mes simfònics de la seva producció, entre ells "Vida d'heroi". També féu l'honor de dirigir a l'Orfeó Català el seu poema a 16 veus mixtes "Cap al vespre". I d'ací arrenca l'admiració que Strauss sentia per aquesta entitat coral, a la qual arribà un dia a presentar (apèndix al Tractat d'Instrumentació de Berlioz) com l'exemple més cèlebre dels cors "a capella" existents. I encara més tard, quan tingué lloc a Londres una audició pel mateix agrupament (1914) del cèlebre "Himne", un altre poema a 16 veus del mateix autor, aquest hi assistí expressament i adreçà amb aquest motiu una lletra a Lluís Millet en la qual es refermava en els conceptes anteriorment exposats i potsar encara amb un més fervent entusiasme.

Volem fer constar que Nicolau en els seus concerts d'orquestra fou un ferm propagador de les obres dels nostres compositors. Ultra les pròpies obres, donà a conèixer per exemple produccions de Pedrell, Morera, Ll. Millet, etc. Els nostres grans pianistes Albéniz, Malats i Vi-diella escullen per col.laborador, en llurs concerts amb orquestra, el mestre Nicolau, qui també s'especialitzà en la direcció teatral com ho demostrà per exemple al vell Teatre Principal, en la temporada d'òpera francesa de 1891.

Potsar l'última vegada que el Mestre Nicolau dirigí públicament a Barcelona, fou en dos dels Concerts inaugurals del Palau de la Música Catalana, l'any 1908. Dirigí la "Simfonia en re" de Guilmant per a orgue i orquestra, la "Simfonia en do menor", de Saint-Saëns per a orquestra, orgue i piano a quatre mans, "Variacions simfòniques" de C. Franck i "Concert" de Rimski per a piano i orquestra, i la "Consagració" de Wagner. Tingué com a col.laboradors Eusebi Daniel, organista, Ricard Viñes, el gran pianista i l'Orfeó Català.

Deixarem pel final d'aquest article el comentari a la producció coral del Mestre, realment definitiva. Donem, per tant, ara constàn-

cia de l'estrena a Madrid l'any 1887 de l'òpera còmica en tres actes Un rapto dins l'estil de l'època, i el 1895 de Corazón de fuego al nostre Tívoli. La cèlebre Dansa anakota de cisellada instrumentació, digna de Berlioz, i tantes vegades interpretada per les nostres orquestres i Banda Municipal, és un fragment de la dita producció.

Nicolau visqué de manera continuada a Barcelona des de 1890. Llavors exercí la càtedra d'Harmonia i Composició al nostre Conservatori del Liceu. És aquest el primer càrrec oficial (almenys nosaltres no en coneixem cap d'anterior) que se li atorga. Creiem que fou allí on tingué per deixeble l'inoblidable mestre J. Lamote de Grignon.

En 1896 l'Ajuntament de la nostra ciutat li confià la direcció i reorganització de la nostra Escola Municipal de Música. És en aquesta avinentesa que Lluís Millet entrà en l'esmentada corporació com a professor, circumstància que estrenyè molt més encara els contactes entre Nicolau i el Director de l'Orfeó Català.

Si no tinguéssim l'espai limitat, com ens abelliria de parlar extensament de la tasca del nostre home, orientador i pedagog (també a l'Escola el Mestre tingué al seu càrrec la càtedra d'Harmonia i Composició fins a un temps determinat). Trenta-quatre anys durà la labor directiva del seu mestratge, car fou jubilat l'any 1930. És enorme la tasca d'aquell organisme durant aquell període. En la seva major part, la flor i nata dels músics de Barcelona sortí d'allí. I no volem citar noms per no caure en omissions.

En el transcurs d'aquests anys de direcció pedagògica, i especialment en la seva primera època, Nicolau va organitzar audicions en el desaparegut Palau de Belles Arts (situat prop de l'antiga Escola i tocant també al Parc) amb els elements més aprofitats del referit centre docent, l'Orfeó Català i la nostra Banda Municipal. Allí la nostra corporació coral hi cantà el "Cant elegíac a la memòria del Dr. Robert" (any 1907) i "Jesús als nois" (1902) i la nostra Banda Municipal amb l'organista Eusebi Daniel,

hiestrenà

professor de l'Escola i sota la direcció de l'autor, el cèlebre "Himne al.lègòric", magnífica composició que el mestre Joan Lamote qualificava de veritable tractat d'instrumentació per a Banda.

Ja hem dit que el mestre Lluís Millet inculcà al seu amic Nicolau l'amor per la nostra cançó popular. El germen es filtrà en el sentit musical del Mestre i es transformà en substància pròpia. Heus ací, doncs, que per virtut de la nostra cançó el geni de Nicolau crea la seva obra definitiva i indiscutible, la destinada al cor "a capella" i la crea pensant en l'instrument que l'havia de donar a conèixer: l'Orfeó Català, que, com ell, creu en els mateixos postulats, lluita per ells i espera en ells.

Després de l'"Himne al poeta" cantat per primera vegada a Mallorca el 22 de maig de 1899, ve dins el mateix any l'estrena al Teatre Líric de Barcelona de "La mort de l'escolà" el poema més conegut de Nicolau, que féu exclamar a un notable crític francès, que era un dels quadres musicals més deliciosos que mai haguessin existit. Verdaguer serà des d'ara el poeta preferit de Nicolau per la seva musicalitat, concisió i perfecció formal.

Dos anys després, en 1901, l'Orfeó Català estrena al Teatre Novetats "La Mare de Déu" sobre la poesia d'Adrià Gual. És aquesta potser la primera glosa, però en tot cas una glosa veritable de la nostra cançó popular. En ella si la cançó de "La Mare de Déu" no ens fos tan coneguda, no sabríem pas on comença l'additament del nostre Mestre. La fusió és perfecta i la bitonalitat de la reexposició de la melodia popular tan superbament sentida, li dóna un encís difícil d'oblidar.

L'any 1902 el Mestre escriu, o almenys estrena, una pàgina deliciosa per a veus d'home, ^{l'}"Entre flors" verdaguerià. És, podríem dir, com un intermezzo de delicadesa meravellosa que precedeix de pocs mesos el portentós "Divendres Sant", composició que marca una fita en la història de la nostra música. Concebut per a dos cors polifònics, un cor popular i un quar-

tet de solistes vocals sempre sobre text llatí o verdaguerià, té moments culminants de grandiositat profunda i apoteòsica, i altres de vera tendresa derivada del sentiment popular. Encara en aquest mateix any (1902) té acompanyament la creació de dues composicions, de les quals ja hem parlat abans: "Cant elegíac a la memòria del Dr. Robert" i "Jesús als nois".

Devers l'any 1903 hom dona la primera audició de dues obres corals mestres: "El Noi de la Mare" (glosa de la cançó popular) i "Teresa", aquesta per a quatre veus blanques. La primera, comparada amb "La Mare de Déu" es diferencia perquè aquesta és una glosa lliure, mentre que l'altra és una glosa en forma de tema i variacions (en la qual l'estructura del rondó no li és aliena). En "El Noi de la Mare" hem d'assenyalar, a més, una realització semblant a la pròpia de quartet de corda, o més ben dit, com si les veus, amb rares excepcions, formessin un gran quartet de corda. La coordinació és magistral. El perfum que la composició exhala, exquisit. "Teresa" (com "El Noi" amb lletra del poeta preferit) és com diu el meu pare, si mal no recordo, "un idil·li místic deliciós" en el qual la melodia del nostre "Estudiant de Vic" el transforma en veritable èxtasi.

I arribem al 18 de desembre del 1904 en què l'Orfeó Català donà a la llum pública el poema coral nicolauenc més extens "Captant"(Verdaguer). El mateix Mestre contava que era l'obra que l'havia fet vibrar més en escriure-la. El desenvolupament és en ella de mà mestra. Dubtem que hi pugui haver una obra coral "a capella" més emotiva, més cordial. I com la humilíssima desinència popular, (aquest nèctar tan menyspreat en els nostres dies) li dona aroma fèrtilitzant. !I amb quina excelsa candorositat simbolitzen els nois cantaires, l'Infant Diví cercant amb els seus pares aliment i posada!

Passaren més de cinc anys abans que el mestre escrivís la seva important producció per a veus d'home "La mort del soldat" aquesta vegada sobre la poesia realista del nostre Àngel Guimerà (1910). La perfecció és la mateixa de sempre, però l'esperit és diferent. Aspre, real, però igualment concís. No és aquesta una composició que s'hagi produït. Poques audicions

se n'han donat, però confessem que ens tempta la seva resurrecció.

En els anys 1925, 1926-1930, Nicolau com un colofó a la seva immortal "La mort de l'escolà" escriu unes petites i simples, però exquisidíssimes composicions, sobre lletres verdaguerianes quasi totes, que després, juntament amb la que acabem d'anomenar formaren el "Cicle montserratí". La primera és la "Salve Regina" que el seu autor dedica al "colomar" (escolania) de la Verge de Montserrat, en la qual la melodia gregoriana alterna amb la part figurada que es basa sobre temes d'aquell cèlebre poema. La segona, "Cançó dels escolans" per a una veu d'infants i orgue és una meravella d'ingenuïtat. "Cançó de la Moreneta" és una glosa melòdica de la Salve gregoriana; ben cantada a l'uníson per les veus femenines té una gràcia verament alada. "Cançó del pelegrí" és un bell cor d'homes a quatre veus, la (podríem dir-ne) tornada del qual és una veritable troballa de tendresa. En la "Cançó dels llauradors" (Mn. Cinto l'havia titulada "Cançó dels segadors") el Mestre hi modifica lleugerament la lletra per necessitat de la seva idea. Per últim, la "Cançó de la Rosa" és un dels més perfectes models de puresa melòdica. Cantada delicadament a l'uníson produeix un sorprenent efecte. En tot el "Cicle" l'al·lusió al tema de la "Salve" és constant.

Alguna altra obra mestrívola coral o melòdica produí el Mestre Nicolau a la qual no fem menció per no allargar massa aquest article. Volem però citar els innombrables exercicis escrits pel Mestre, especialment pels exàmens de les classes de Solfeig de l'antiga Escola Municipal. Són una meravella insuperable on el més fi sentit musical i la pedagogia s'agermanen en íntima unió.

També volem consignar ací que el camí fressat a casa nostra en el camp del poema coral i la glosa per Nicolau, ha estat seguit, però mai servilment imitat per diversos compositors de la nostra escola catalana, car cadascun hi ha aportat el seu estil i la seva manera pròpia de sentir. Citem, per exemple, Mn. Viñas ("L'encís"), Lambert ("Agonia"), V. Mre de Gibert ("L'Arca de Noè"), P. Massana ("Himne a la ciutat de Déu"), Mn. Casajús ("La cançó del vell Calabrés"), Amadeu Vives ("Follies i paisatges"), Pérez Moya ("El camí de Siena"),

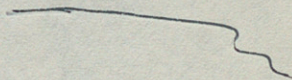
Joan Manén (amb les seves saborositíssimes gloses que en "El petit maridet", variacions sobre un tema de caràcter burlesc, avui encara inèdita, el nostre gran músic tan injustament preterit a casa nostra, es posa a la davantera de tota els compositors contemporanis de música coral), etc. etc. En-
cara que modestament, jo he intentat seguir el "camí" amb "La Relíquia",
"Cor^ha", "Agar" i "L'Any mil" (aquest inèdit).

(Chora)

Seria interessant comentar els parlaments presidencials de Nicolau a les tres "Festes de la Música Catalana" (organitzades per l'Orfeó Català) que ell presidí, així com també els seus quatre articles pòstums "Per al nostre jovent" publicats després de la seva mort. Sense aquest estudi, queden incomplets els trets de la seva personalitat. Potser un altre dia ho intentarem en aquest mateix lloc o en un altre més especialitzat.

Com hem dit, el Mestre Nicolau morí a primeries de l'any 1933. El seu cadàver fou traslladat a la Sala d'assaigs de l'Orfeó Català, d'on sortí l'enterrament solemne. A més dels honors oficials (recordem que la nostra "Banda Municipal" dirigida per Joan Lamote tocà uns fragments de l'"Himne Al·legòric" a la sortida del fèretre) Nicolau tingué l'alt honor en aquell pòstum homenatge, d'ésser acompanyat per les senyeres de tots els nostres Orfeons i per una nodridíssima representació de tot el nostre poble.

Lluís M^s Millet

Antoni Nicolau

(1858 - 1933)

El nom gloriós d'Antoni Nicolau desperta en tots els que l'hem conegut en vida o tenen consciència de la seva obra de múltiples facetes (creador i superat del nostre poema coral, educador humil per excel·lència del nostre poble, director d'orquestra, pedagog d'una honradesa insubornable), una admiració realment extraordinària. Ell, que l'hem conegut des de la nostra edat més tendra, els que, en certa manera, hem viscut sota la sana influència del seu alt guiatge, i som realment conscients, encara, gràcies a Déu, conservem per ell, a més d'aquesta admiració a que hem fet

referència, una veneració doblement²
fonamentada.

Alta estatura, barba i patilles abundoses que sovint
eren recargolades per les seues mans llargues; de
mirada serena que a voltes semblava lleument
encantada; poder eixir de paraules, però de sentiments
finissims i profunds ~~altres~~ ensembles, com fina i pro-
funda ~~existència~~ era la seua música. Així el vaig
conèixer a l'Orfeó Català i a l'Escola Municipal
de Música de Barcelona, de gloriosa memòria.

Antoni Nicolau nasqué a Barcelona el 8 de Juny
de 1858. El seu mestre de piano fou Joan Bta. Pujol, el
pare, podriem dir, de l'escola pianística catalana.
Que el nostre mestre fou un decidit aprofitat
d'aquest instrument ho prova el fet que en
un concurs organitzat per Pujol, Nicolau guanyà

el Primer premi. El seu mestre d'Harmònia³
i Composició al "Conservatori del Liceu"
fou el llavors molt reputat professor Fabiell
Balart.

Una de les majors, potser la major glòria del
mestre Nicolau fou la d'haver creat el
polma coral català. Aquest, però, apareix
en la seva producció en la manera fare de
de la tasca del compositor.

Lluís Millet, el meu pare carnal i quia prin-
cipal en la meua carrera musical, conegué
a Nicolau, segons ell havia manifestat, i
la memòria no em falla, en la llavors anave-
-mada "Lliga de Catalunya". Els dos homes

intimaren i Millet, quasi una desena d'anys ⁴
més jove que ~~Viclan~~ Viçlan, li feren conèixer o almenys
l'esperonà a conèixer el nostre tresor de
música popular, que fou de tal manera
animitat per ell, que el convertí en substàn-
cia pròpia, i transformat per la seva per-
sonalitat indiscutible, contribuï a bastir
el monument perenne que constituïa la
seua obra coral "a capella".

La gènesi del compositor anterior a aquesta
creació estrictament coral pot quedar resumi-
da de la faiso següent: A l'edat de vint anys
ja escriure l'òpera "Constança". La nostra di-
rectació pensionà llavors al jove i jove nostre

per tal d'ampliar els seus estudis a l'estranger. Es traslladà, doncs, a París, on escrigué el seu poema coral-sinfònic "El triomf de Venus" (1882) que fou executat amb èxit extraordinari a la mateixa capital francesa. Seguí la composició de la llegenda bretona "Hélora" per a cor, solistes i orquestra (que més tard havia d'interpretar l'Orquestra Catalana) ~~sota la direcció de l'autor~~, i també del poema sinfònic "Spes" que s'interpretà a Boston i més tard als concerts sinfònics de Barcelona ~~que dirigí~~ ambdues obres foren dirigides per ell mateix.

Això ens porta a parlar de l'importantíssim aspecte del Mestre com a director d'orquestra,

ja que a ell deu Barcelona, la seva
educació i informació. Nosaltres, per la nostra
edat, no hem tingut la sort de veure dirigit,
enc que fos una sola vegada, l'il·lustre mestre
flaen, però, sentint a parlar-ne a mestres també
cl·lustrats que n'han estat testimonis. D'ells ha-
vem tret la conclusió ~~de~~ que Nicolau fou
un gran director, malgrat els seus debilitats
i "tebentistes" sistemàtics, que sempre, malan-
adament tan abunda a la nostra terra,
majorment encara quan els dardells van
dirigits a un veritable valor.

els trets de la personalitat de Nicolau com
Director d'opresu. eren una gran sobrietat
unida a una gran sinceritat i profunditat

ensemps. Recordem haver dit explicar, ⁷
per exemple, que l'audició de la "Consagra-
ció del Graal" del Parsifal Wagnerià produïa
un impacte difícil d'oblidar i no compara-
ble a cap audició similar.

El nostre gran amic organitzà i dirigí en
la Quinquena de 1886 la primera tanda de concerts
simfònics al Liceu, el resultat financer de la
qual deixà molt que desitjar. Any després la
"Societat Catalana de Concerts" confià al nostre
la direcció artística dels seus concerts simfònics.
D'aquesta farsa s'organitzaren les Temporades al
desaparegut Teatre Liric (any 92 i 1893), i al
"Principal" (93). En els programes llurs figuraren
ja moltes ~~per~~ pàgines de Wagner (Consagració del

Gracil, "Gidili de Siegfried" preludis del (8
"Fristany" i dels "Nestes"), varies simfonies
o altres obres de Beethoven, Schumann, Weber
i Mendelssohn.

Apartem també els materials al Waretats
ia Eldorado i noves bandes de concerts al dicen,
una d'elles (Març de 1896) dedicada princi-
palment a l'audició dels fragments més
 importants de la Tetralogia wagneriana amb
la col·laboració d'excel·lents solistes

En les sèries de 1900 i 1901 hi prengué part
de manera preeminent l'Orfeó Català
ja amb parts senceres d'obres "a capella", ja amb
obres simfónico-chorals, entre les quals volem
senyalar la primera audició a Barcelona de
la "Novena Simfonia" de Beethoven (30 de Març)

de 1900) i del "Requiem" de Berlioz, "Missa"
nora "de Nicolau, a més de noves interpreta-
cions de la "Construcció del Graal". En
1900 fou donada, a més, per primera vegada
a la nostra ciutat, l'audició completa de
les nou simfonies del feni⁸ de Bonn. Tenia
se'n de 1901 la presència de Richard Strauss
que presentà Nicolau per primera vegada al
nostre públic, li donà un rellén extraor-
dinari. El gran mestre alemany dirigí
diversos volums simfonics de la seva producció
entre ells "Vida d'heroi". També feu el
de dirigir a l'Orfeó Català el seu poema
a 16 veus mixtes "Cap al vespre". I d'ací anen
l'admiració que Strauss sentia per dita
entitat coral, a la qual arribà un dia a pre-
sentar (apèndix al Tractat d'Instrumentació de

III!

Berlioz) com l'exemple més cèlebre dels "a capella" existents. Encara més tard quan tingui efecte a Londres una audició per la mateixa ~~acompanyació~~ pel mateix acompanyament (1914) del cèlebre "Himne", al·legria poema a 16 vens del mateix autor, aquest hi anirà expressament i adreça amb aquest motiu una lletra a lluis Pullet en la qual es refermava en els conceptes anteriorment exposats i potser encara amb un més febril entusiasme.

Volem fer constar que Nicolau en els seus concerts d'orquestra fou un ferm propagador de les obres dels nostres compositors. Amb ella les pròpies obres, donà a conèixer per exemple ~~per~~ produccions de Pedrell, Morera, Lluís Pullet, etc.

(X) Pater l'última vegada que el lleu Nicolau
dirigi públicament a Barcelona, fou en ^{dos dels} ~~els~~
Concerts trianfurals del Palau de la Música
Catalana, l'any 1908. Dirigi la "Simfonia en re"
de Bruckner per a orgue i orquestra, la "Simfonia
en do menor" de Saint Saëns per a orquestra,
orgue i piano a quatre mans, "Variacions
simfòniques" de C. Franck ~~per a piano i~~
~~orquestra~~ i "Concert" de Rimski per a
piano i orquestra, i la "Consagració" de
Wagner. Tingué com ~~col·labora~~ a col·labora
Jusebi Daniel, organista, i Ricard Vi-
ñes, el gran pianista i l'"Orfeu" Català.

11
Els nostres grans pianistes Albéniz, Malats
i Viñella esculleixen per col·laborador, en
seus concerts amb orquestra, al mestre Nizkor,
qui també s'especialitzà en la direcció tea-
tral, com ho demostra per exemple al vell
"Teatre Principal", en la temporada d'òpera
francesa de 1891.

(X)
Diràrem pel final d'aquest article el
comentari a la producció coral del Mestre,
realment definitiva. Donem, per tant, ara con-
sciència de l'estrena a Madrid en 1887 de l'òpera
còmica en tres actes "Un rapto" ~~per~~ dintre l'estil
de l'època, i en 1895 de "Corazón de fuego" al
nostre Fivoli. Va celebrar "Danza ana Kote" ~~tant~~

de anellada instrumental de Berlioz i tant,
(refades interpretada per les nostres orquestres)¹²
i "Banda Municipal", és un fragment de la
dita producció.

Nicolau visqué de manera continuada a Barcelona
des de 1890, llavors exercí la càtedra d'Harmonia
i Composició al nostre Conservatori del Liceu
des aquest el primer càrrec oficial (almenys no-
s'altres no en coneixem cap d'anterior) que se
li atorga. Creiem que fou allí on tingué per
de debell l'inoblidable mestre y. Samote de
Frignou.

En 1896 l'Ajuntament de la nostra ciutat
li confià la direcció i reorganització de la nostra

13

"Escola Municipal de Múrica". Es en aquesta ^{anterior} -
-tesa que el·lus Millet entrà en la dita cor-
-poració com a professor, circumstància que es-
-tengué molt més encara el contacte entre
Nicolau i el Director de l'Orfeó Català.

Si no tinguéssim l'espai limitat, com ens abell-
-ria de parlar extensament de la tasca del nostre
home com orientador i pedagog (també a l'Escola el Mestre
tingué al seu càrrec la càtedra d'Harmonia i Con-
tinuà fins a un temps determinat). Trenta quatre
anys durà la labor directiva del seu mestreatge,
car fou jubilat en 1930. És enorme la tasca
de aquell organisme durant el dit període.
En la seva major part la flor i nata dels músics
de Barcelona ~~sortí d'allí~~ sortí d'allí. I no

volem citar noms per no caure en omissió.¹⁴

En el transcurs d'aquets anys de direcció pedagògica, i especialment en la seva primera època, ^{audicion} Nicolau organitzà ^{amb} el desaparegut "Palau de Belles Arts" (situat prop de l'antiga Escola i tocant també al Parc) ~~amb~~ amb els elements més aprofitats del referit centre docent, l'Orfeó Català i la ~~la~~ nostra Banda Municipal. Allí ~~la~~ la nostra corporació coral hi ~~estava~~ cantà el "Cant elegiac a la memòria del Dr. Robert" (any 1902) i "Yemis als nois" (1902), i la nostra Banda Municipal amb l'organista Eusebi Daniel, professor de l'Escola, ~~el~~ ~~celebre~~ ~~vota~~ la Direcció de l'antiga, el celebre "Himne al legóric" magnífica composició que el mestre Joan Barroet qualificava

de veritable tractat d' 'instrumentació' per a ¹⁵
Banda

Ja havem dit que el mestre Lluís Millet inculcà
al seu amic Nicolau l' amor per la nostra cançó
popular. El germen es filia en el sentit musical
del Mestre i es transformà en substància pròpia.
Pensaci, doncs, que per virtut de la nostra cançó
el geni de Nicolau crea la seva obra defini-
tiva i indiscutible, la destinada al cor "a capella"
i la crea pensant en l' instrument que l' havia
de donar a conèixer: l' Orfeo Català, que com ell
creu en els mateixos postulats, lluita per ells i
espera en ells.

(16)

Després de l' "Himne al poeta" cantat per primera vegada a Mallorca, el 22 de Maig de 1899, veí dintre el mateix any l'estrena al Teatre Liric de Barcelona de "La mort de l'escolà", el poema més conegut de Nicolau, que feu escola mar a un notable crític francès, que era un dels quadres musicals més deliciosos que mai haguerem existit. Verdader serà de d'ara el poeta preferit de Nicolau per la seva musicalitat, concisió i perfecció formal.

Dos anys després, en 1901, l'Orfeó Català estrena al Teatre de Novetats "La Mare de Déu" sobre la poesia d'Adrià Gual. Es aquesta potser la primera glosa, però en tot cas una glosa veritable de la nostra cançó popular. Si la cançó de "La Mare de Déu" no ens fos tan coneguda, no valeriam

pas en ~~el~~ ~~abast~~ comença l'additament ⁽¹²⁾
del nostre Mestre. La fusió és perfecta i la bitonalitat
de la re-exposició de la melodia popular, tan superba-
ment sentida, li dona un encís difícil d'oblidar.

En 1902 el Mestre escriu, o almenys estrena, una
pàgina deliciosa per a veus d'home, ^{el} "Entre flors" verda-
gueria. Es podrien dir, com un intermezzo de deli-
cadesa meravellosa que precedeix de pocs mesos
al portentós "Quenches Sant", composició que
marca una fita en l'història de la nostra
música. Concelebrat per a dos cors polifònics,
un cor popular i un quartet de solistes vocals,
sempre sobre ^{text} ~~el~~ llatí o verdagueria. Té mo-
ments culminants de grandiositat profunda
i apoteòsica i altres de vera tendresa derivada del
sentiment popular.

(19)

Encara aquest matèria any (1902) té aconple-
ment la creació de dues composicions, de les
quals ja havem parlat abans: "Cant elegiac
a la memòria del Dr. Robert" i "Jesús
als nois".

Vers l'any 1903 vam donar la primera audició de
dues obres corals mestres: "El Noi de la Mare" (glosa
de la cançó popular) i "Teresa", aquesta pera
quatre veus blanques. La primera, comparada
amb "Va Mare de Déu" es diferencia d'ella en
que ^{aquesta} és una glosa lliure, mentre que l'altra
és una glosa en forma de Tema i variacions
(en la qual l'estructura del rondó no li és aliena)
per "El Noi de la Mare" havem de rememorar a
més una realització Kmblant a la pròpia de
quartet de corda, o més ben dit com hi les

vers, amb les rares excepcions, formessin (19)
un gran quartet de corda. La coordinació és
mafistral. El perfum que la composició exhala
exquisit. "Teresa" (com "El noi" amb lletra del poeta
preferit) és com dem el meu pare, si mal no recordo,
"un idil·li místic deliciós" en el qual la melodia
del nostre "Estudiant de Vidi" transforma en veri-
table extasi.

Jaritem al 18 de Desembre de 1904 en que l'O.C.
donà a la llum pública el poema coral nicolanenc
més extens "Captant" (Vedafuer). El mateix Mestre
contava que era l'obra que l'havia fet vibrar
més en escriure-la. El desenvolupament és
en ella de mà mestre. Dubtem que hi pugui
haver una obra coral "a capella" més emotiva
més cordial. I com la humilíssima devoció

popular, (aquest nèctar tan incompresat en ⁽²⁰⁾
els nostres dies) li dona aroma fertilitzant,
Gaude guina esculpa candorositat simbolitzen
els reis cantàries, l'infant diví cercant amb
els seus pares aliment i porada!

Passaren més de cinc anys abans que el mestre
escriuís la seva important producció per a
veure d'home "de la mort del soldat" aquesta
vegada where la poesia realista del nostre Angel
Guimerà (1910). La perfecció és la matèria de rem-
ple, però l'espent és diferent. Aspre, real, però
igualmente concis. No és aquesta una composició
que s'hagi prodigat. Papes audicions i'han
donat d'ella, però confessem que ens tènien
la seva rememoració.

En els anys 1925-26-30. Nicolau com (21)
un col·lofó a la seva immortal "fa mort de
l'escolà" escriu unes ^{petites i simples, però esqui-}
^{no de lectes, verdaderament magnífiques,}
nihilines composicions, que, després, junta-
ment amb la que acabem de nomenar for-
maren el "Cicle Montsenat". La primera
d'ells és la "Salve Regina" que el seu autor
dedica al "Colomar" (escolania) de la Verge de
Montsenat, en la qual la melodia gregoriana
alterna amb la part figurada que es basa
sobre temes d'aquella cèlebre polca. La segona, "Canço
dels escolans" per a una veu d'infants i orgue és una
meravella d'ingeniutat. "Canço de la Moreneta" és una
gloriosa melòdica de la Salve gregoriana. Ben cantu-
da a l'uníson per les veus femenines té una gràcia

verament alada. "Canço del pelegrí" ⁽²²⁾ és
un bell chor d'homes a quatre veus la (podríem dir-hi)
tomada del qual és una veritable troballa de
tendresa. En la "Canço dels llauradors" (l'única
l'havia titulat "Canço dels segadors") el Mestre
hi modifica lleugerament la lletra per necessitat de la seva
idea. Per últim la "Canço de la Rosa" és un dels
més perfectes models de pura melòdica. Can-
tada delicadament a l'unissó produeix un sorprenent
efecte. En tot el "Cicle" d'al·lusió al tema de
la "Salve" és constant.

Alguna altra obra mestriosa coral o melòdi-
ca produï el Mestre Nicolau a la qual no fem
menció per no allargar massa aquest article
valen però fer ^{citar els} ~~habitar~~ ~~de~~ innumerable exercicis

escrits pel Mestre especialment pels ~~l'la~~ (23)
-mens de les clares de folgeri de l'antiga
Escola Municipal. Són una meravella
imperable on el més fi sentit musical i la
pedagogia s'afirmen en íntima unió.

També volem consignar aquí que el camit ~~teat~~
ferrat a casa nostra en el camp del poema
Choral ^{en versos} per Nicolau, ha estat refut, però mai ser-
vilment unitat per diversos compositors de la
nostra escola catalana, car cadascun hi ha afor-
tat el seu estil i la seva manera pròpia de sentir.
Citem ^{per exemple} a Mr. Viña ("L'encís"), Gumbert ("Àfonia")
V. deibert ("L'Arca de Noè"), P. Manana ("Hin-
ne a la ciutat de Déu"), Mr. Casajús ("La

Cançons del vell Cabre's"), Amador Vives (29
i 'paratges"), Perey Moya ("El Camí de l'Enca")
Joan Marín (amb les seves saboroses gloses
que en "El petit maridat" variava sobre un
tema de caràcter burlesc, avui encara més de là,
el nostre gran músic ^{tan importantment present a casa nostra} es posa a la davantera de
tots els compositors contemporanis de música coral.
etc etc. Encara que modestament s'he intentat
reparar el "camí" amb "En Religió", "Chora",
"Afar" i "L'Any mil" (aquest més dit).

Seria interessant comentar els Parlaments
presidencials de Nicolau a les tres "Festes de
la Música Catalana" organitzades per l'Orfeó

Calalà) que ell presidi; així com també ²⁵
els seus quatre articles postums "Per al nostre
jovent" publicats després de la seva mort.
Sense aquest estudi quedem incomplets els
dets de la seva personalitat. Per un altre
dia ho intentem en aquest mateix lloc o en altre
més especialitzat. XI

Lluís M. Millet

XII

(256)

Com havem dit el Mre Nicolau morí a
primeries de l'any 1933. El seu cadàver fou
traslladat a la sala d'anais de l'Orfeó Ca-
-talà, d'on sortí la enterrament solemne.
A més dels honors oficials (recordem que en
nosta "Banda Municipal" dirigida per
Joan Barnot tocà uns fragments de l'"Himne
Al·legòric" a la intèrdu del ~~fe d'armes~~) Nicolau
tingué l'alt honor en aquell postum homenat-
-ge d'entr acompanyat per les senyeres de tots
els nostres orfeons i per una nombrosíssima representació
de tot el nostre poble.